



DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA  
ДЕПУТАТ ПАРЛАМЕНТА РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare nr.105

MD-2073, Кишинэу, пр. Штефан чел Маре, 105

12 iulie 2009

55-2 Nr. 25

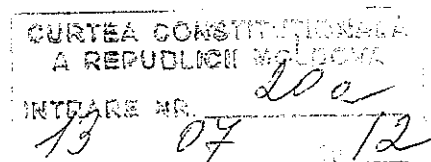
**Curtea Constituțională  
a Republicii Moldova**

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,  
Chișinău MD 2004,  
Republica Moldova

**SESIZARE**

prezentată în conformitate cu art. 25 lit. g) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și articolele 38 alin. (1) lit. g) și 39 din Codul Jurisdicției Constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995

**Serghei SÎRBU,**  
Deputat, Vicepreședintele  
Comisiei juridice, numiri și imunități



## I. AUTORUL SESIZĂRII

1. SÎRBU SERGHEI
2. Deputat în Parlament, Vicepreședintele Comisiei juridice, numiri și imunități
3. bd. Ștefan cel Mare 105 (str. Nicolae Iorga 11)
4. tel. 022204401, 079799995, fax 022233673, 022232206

## II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta sesizare are ca obiect de examinare unele prevederi din **Legea contenciosului administrativ** nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 (Monitorul Oficial nr. 57-58 din 18 mai 2000, art. 375).

Conform art. 16 din **Legea contenciosului administrativ**, este prevăzută procedura de depunere a cererii de chemare în instanța de contencios administrativ.

Alin. (2) al acestui articol prevede că acțiunea poate fi înaintată nemijlocit instanței de contencios administrativ *în cazurile expres prevăzute de lege* și în cazurile în care persoana se consideră vătămată într-un drept al său prin nesoluționarea în termen legal ori prin respingerea cererii prealabile privind recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei cauzate.

Art. 17 din legea menționată prevede termenele de adresare în instanța de contencios administrativ. La alin. (1) este prevăzut termenul de prescripție de 30 de zile. Lit. c) alin. (1) din acest articol prevede că termenul de adresare în judecată curge de la data comunicării actului administrativ, *în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă*.

Art. 21 din **Legea contenciosului administrativ** prevede posibilitatea suspendării executării actului administrativ contestat. La acest articol, alin. (3) stipulează că *prin derogare de la prevederile alin. (1) și (2), pînă la soluționarea definitivă a cauzei nu poate fi suspendată executarea deciziilor Comisiei Naționale a Pieței Financiare și a hotărîrilor Curții de Conturi*.

### **III. CADRUL NORMATIV PERTINENT**

#### **1. Constituția Republicii Moldova**

##### **Articolul 1 Statul Republica Moldova**

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate.

##### **Articolul 4 Drepturile și libertățile omului**

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

##### **Articolul 6 Separația și colaborarea puterilor**

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției.

##### **Articolul 7 Constituția, Lege Supremă**

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

##### **Articolul 20 Accesul liber la justiție**

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

## **Articolul 26**

### **Dreptul la apărare**

- (1) Dreptul la apărare este garantat.
- (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

## **Articolul 53**

### **Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică**

- (1) Persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

## **Articolul 54**

### **Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**

- (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.
- (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.
- (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.
- (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

## **Articolul 60**

### **Parlamentul, organ reprezentativ suprem și legislativ**

- (1) Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului.

## **Articolul 66**

### **Atribuțiile de bază**

- Parlamentul are următoarele atribuții de bază:
- a) adoptă legi, hotărîri și moțiuni;
  - b) declară referendumuri;
  - c) interpretează legile și asigură unitatea reglementărilor legislative pe întreg teritoriul țării;

- d) aprobă direcțiile principale ale politicii interne și externe a statului;
- e) aprobă doctrina militară a statului;
- f) exercită controlul parlamentar asupra puterii executive, sub formele și în limitele prevăzute de Constituție;
- g) ratifică, denunță, suspendă și anulează acțiunea tratatelor internaționale încheiate de Republica Moldova;
- h) aprobă bugetul statului și exercită controlul asupra lui;
- i) exercită controlul asupra acordării împrumuturilor de stat, asupra ajutorului economic și de altă natură acordat unor state străine, asupra încheierii acordurilor privind împrumuturile și creditele de stat din surse străine;
- j) alege și numește persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege;
- k) aprobă ordinele și medaliile Republicii Moldova;
- l) declară mobilizarea parțială sau generală;
- m) declară starea de urgență, de asediu și de război;
- n) inițiază cercetarea și audierea oricăror chestiuni ce se referă la interesele societății;
- o) suspendă activitatea organelor administrației publice locale, în cazurile prevăzute de lege;
- p) adoptă acte privind amnistia;
- r) îndeplinește alte atribuții, stabilite prin Constituție și legi.

#### **Articolul 114**

##### **Înfăptuirea justiției**

Justiția se înfăptuiește în numele legii numai de instanțele judecătorești.

#### **Articolul 115**

##### **Instanțele judecătorești**

(1) Justiția se înfăptuiește prin Curtea Supremă de Justiție, prin curțile de apel și prin judecătorii.

#### **Articolul 116**

##### **Statutul judecătorilor**

(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

## **2. ACTELE INTERNAȚIONALE :**

### **Convenția Pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale**

#### **Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil**

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

### **Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv**

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

## **Declarația Universală a drepturilor omului**

### **Articolul 8**

Orice persoană are dreptul să se adreseze în mod efectiv instanțelor judiciare competente împotriva actelor care violează drepturile fundamentale ce îi sunt recunoscute prin constituție sau prin lege.

### **Articolul 10**

Orice persoană are dreptul, în deplină egalitate, să fie ascultată în mod echitabil și public de un tribunal independent și imparțial, care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva ei.

## **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice**

### **Articolul 14**

1. Toți oamenii sunt egali în fața tribunalelor și curților de justiție. Orice persoană are dreptul ca litigiul în care se află să fie examinat în mod echitabil și public de către un tribunal competent, independent și imparțial, stabilit prin lege, care să decidă asupra contestărilor privind drepturile și obligațiile sale cu caracter civil.

### 3. LEGISLAȚIA INTERNĂ

#### Codul de procedură civilă a Republicii Moldova

##### Articolul 5. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

(2) Nici unei persoane nu i se poate refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare.

(3) Renunțarea uneia dintre părți de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenții nu are efect juridic, cu excepția cazurilor de încheiere a unei convenții de strămutare, în condițiile legii, a litigiului la judecata arbitrală.

##### Articolul 19. Înfăptuirea justiției numai în instanță judecătorească

(1) În pricinile civile, justiția se înfăptuiește potrivit reglementărilor legislației procedurale civile și numai de către instanțele judecătorești și de judecătorii ei, numiți în funcție în modul stabilit de lege. Constituirea de instanțe extraordinare este interzisă.

(2) Hotărîrea judecătorească emisă în pricină civilă poate fi controlată și reexaminată numai de instanța judecătorească competentă, în ordinea stabilită de prezentul cod și de alte legi.

##### Articolul 28. Competența instanțelor judecătorești

(1) Instanțele judecătorești de drept comun judecă:

a) pricinile în litigiile de drept ce nasc din raporturi juridice civile, familiale, de muncă, locative, funciare, ecologice și din alte raporturi juridice, bazate pe egalitatea părților, pe libertatea contractului și pe alte temeieri de apariție a drepturilor și a obligațiilor, indiferent de statutul juridic al subiecților;

b) pricinile în litigiile ce decurg din raporturi de contencios administrativ;

c) pricinile în procedură specială specificate la art. 279;

d) pricinile în pretenții ce se examinează în procedură în ordonanță specificate la art. 345;

e) pricinile care apar în legătură cu încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și cu repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare;

f) pricinile care apar în legătură cu încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a actelor instanțelor judecătorești și a actelor unor alte autorități și cu repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare;

g) pricinile privind sistarea temporară a valabilității sau retragerea licențelor/autorizațiilor ce vizează activitatea de întreprinzător;

h) pricinile privind declararea insolvenței;

i) pricinile ce apar în legătură cu executarea actelor instanțelor judecătorești și a actelor unor alte autorități, inclusiv ale instanțelor judecătorești străine și ale arbitrajelor internaționale.

(2) În competența instanțelor judecătorești de drept comun pot fi date prin lege și alte categorii de pricini.

(3) Instanțele judecătorești de drept comun judecă pricinile ce țin de competența lor cu participarea persoanelor fizice și juridice rezidente sau nerezidente, autorităților publice,

organizațiilor cu investiții străine, organizațiilor internaționale care practică activități de întreprinzător dacă, prin lege, printr-un tratat internațional la care Republica Moldova este parte sau prin înțelegere a părților, nu se stabilește o altă modalitate de soluționare a litigiului.

### **Legea contenciosului administrativ**

#### **Articolul 1. Scopul contenciosului administrativ**

(1) Contenciosul administrativ ca instituție juridică are drept scop contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

(2) Orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, de către o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, se poate adresa instanței de contencios administrativ competente pentru a obține anularea actului, recunoașterea dreptului pretins și repararea pagubei ce i-a fost cauzată.

## **IV. PRETINSELE ÎNCĂLCĂRI ȘI ARGUMENTELE DE RIGOARE**

1. Consider că normele legale menționate la capitolul II al prezentei sesizări încalcă cumulativ, direct sau indirect, prevederile articolelor 1, 6, 20, 53, 54, 66, 114, 115, 116 din Constituția Republicii Moldova, art. 6 și 13 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, art. 8 și 10 din Declarația Universală a drepturilor omului, art. 14 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice.

De asemenea, aceste norme vin în contradicție cu un șir de norme concurente din legislația internă a Republicii Moldova.

2. Potrivit art. 16 și 17 din **Legea contenciosului administrativ**, organul legislativ suprem a introdus o condiție obligatorie înainte de adresare în instanța de contencios administrativ, înaintarea unei cereri prealabile. În plus, a introdus termenul de prescripție de 30 de zile în care cetățeanul poate ataca actul în judecată.

Aceste norme legale se aplică deja mai mult de 10 ani și constatăm că de fapt, în practică, obligativitatea cetățeanului care se consideră vătămat într-un drept al său prin emiterea unui act administrativ, de a înainta obligatoriu cerere prealabilă înainte de a se adresa în instanța de judecată, reprezintă nu altceva decât o restrângere a dreptului la accesul liber la justiție, dreptul la apărare, dreptul la un recurs efectiv etc.

Multe dosare în contencios administrativ, în ultima perioadă, reprezintă litigii conexe dreptului la muncă, când angajații contestă un act administrativ de concediere și



înainte de a se adresa în instanță sunt obligați să treacă procedura prealabilă, o procedură birocratică care nu dă nici un rezultat iar cetățeanul pierde timp prețios.

Nu rareori se întâmplă când, din diverse motive cetățeanul scapă termenul de prescripție de 30 de zile, nu are posibilitate să se repună în termen și instanța refuză în primirea cererii de chemare în judecată ori îi respinge acțiunea dat fiind nerespectarea procedurii prealabile.

Nu contestăm necesitatea existenței unei procedură prealabile de soluționare a litigiilor dar această procedură ar trebui să fie facultativă și nu obligatorie. Această procedură nu trebuie să îngreuească dreptul cetățenilor la acces liber la justiție, la dreptul de a se apăra și la un proces echitabil și recurs efectiv (principii prevăzute în art. 20 și 26 din Constituție, art. 6 și 13 din CEDO).

Statuînd în capitolul I și II din Constituție drepturile și libertățile fundamentale ale cetățenilor, Republica Moldova a consacrat și principiile generale aplicabile acestora. Fiind expuse în special în capitolul I din Constituție, aceste principii urmează a fi aplicate în egală măsură tuturor drepturilor și libertăților consacrate de Constituție și de legislația în vigoare.

Pentru garantarea exercitării lor eficiente, art.20 din Constituție consacră principiul accesului liber la justiție. Accesul liber la justiție este un principiu complex, cuprinzînd mai multe relații și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină.

Un drept general, care garantează persoanelor accesul liber la justiție, este dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile legitime ale persoanelor.

În vederea garantării dreptului la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești, legislatorul constituant a consfințit în capitolele II și IX principiile și drepturile constituționale, în baza cărora în Republica Moldova se exercită justiția.

Dreptul fiecărei persoane la un proces judiciar independent și imparțial este fundamental, fiind un element de bază al democrației și al statului de drept.

Potrivit art.20 din Constituție, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngreui accesul la justiție.

Acest drept reprezintă o premisă și o reală garanție a respectării tuturor drepturilor omului consfințite în actele normative interne și internaționale.

Dreptul persoanei de a se adresa justiției este o condiție *sine qua non* în asigurarea eficienței exercitării drepturilor și libertăților sale.

*Accesul liber la justiție* este un principiu complex, cuprinzând mai multe raporturi juridice și drepturi fundamentale, prin care se poate garanta exercitarea lui deplină. În conexiune cu acest principiu este *dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești* competente împotriva actelor care violează drepturile legitime ale persoanelor, consacrat în art.20 din Constituție, și *dreptul la apărare*, reglementat de art.26 din Constituție, conform căruia fiecărei persoane în Republica Moldova i se garantează dreptul la apărare. Fiecare om are dreptul să *reacționeze independent*, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale..

Astfel, prin jurisprudența sa, Curtea a relevat că Constituția oferă persoanei libertatea de a alege modalitatea de apărare și posibilitatea de a se apăra prin toate mijloacele prevăzute de lege.

Potrivit alin. (1) din art. 53 din Legea Supremă, persoana vătămată într-un drept al său de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins, anularea actului și repararea pagubei.

Astfel, Constituția garantează dreptul cetățeanului să fie protejat de abuzurile autorităților publice. Totodată, prin impunerea unor restricții de procedură, legiuitorul a limitat dreptul persoanei vătămate la o recunoaștere a dreptului pretins deoarece orice nerespectare a procedurii prealabile îl va pune în imposibilitate de a merge în instanță pentru a-și apăra drepturile sale.

Art. 54 din Constituție prevede expres că în Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Totodată, aceste condiții nu pot admite restrîngerea așa drepturi fundamentale precum accesul liber la justiție prevăzut de art. 20 din Constituție.

Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Dreptul la un proces echitabil, reglementat de art.6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale<sup>3</sup> (în continuare – Convenția), exprimă dreptul fiecăruia la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil

a cauzei sale de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

Afară de Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și actele normative interne ale statelor, dreptul la un proces echitabil este statuat de Declarația Universală a Drepturilor Omului (art.10), de Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice (art.14 alin.(1)).

Protecția judiciară efectivă și completă poate fi realizată doar în condițiile unei adevărate independențe a puterii judecătorești, care este investită cu prerogativa de a asigura și restabili, prin intermediul *justiției*, ordinea juridică în statul de drept.

Orice activitate judiciară trebuie să se întemeieze pe anumite principii fundamentale menite să asigure caracterul unitar și coerența actului de justiție și, mai ales, realizarea drepturilor și intereselor legitime ale celor implicați în actul de justiție.

Republica Moldova, fiind membră a Consiliului Europei, ratificând Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, și-a asumat obligația de a garanta tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția sa drepturile și libertățile proclamate de Convenție.

Conform art.1 din Convenție, statele sînt obligate să asigure drepturile și libertățile prevăzute în Convenție fiecărei persoane aflate sub jurisdicția lor. Această obligație presupune organizarea unui sistem juridic pertinent. Art.13 din Convenție prevede că „orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta Convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale...”.

Aceste prevederi pun în valoare nu numai esența drepturilor protejate prin Convenție, dar și responsabilitatea care revine propriilor instituții ale statului în asigurarea exercitării drepturilor.

Astfel, sarcina primordială cu privire la aplicarea Convenției, parte integrantă a sistemului legal intern, revine instanțelor judecătorești naționale. În cadrul judecării cauzelor instanța urmează să verifice dacă legea sau actul ce va fi aplicat și care reglementează drepturile și libertățile garantate de Convenție este compatibil cu prevederile acesteia, iar în caz de incompatibilitate, instanța va aplica direct prevederile Convenției, menționînd acest fapt în hotărîrea sa.

**3. Art. 21 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ** prevede imposibilitatea suspendării executării deciziilor CNPF și a hotărîrilor Curții de Conturi.

Consider că această și această normă vine în contradicție prevederile constituționale și internaționale menționate supra.

Dreptul la asigurarea acțiunii, la suspendarea unui act administrativ pînă la soluționarea cauzei este parte integrantă a dreptului la un proces achitabil, dreptul la accesul liber la justiție. Nu rareori se întîmplă cînd nesuspendarea executării unui act administrativ face imposibilă executarea deciziei definitive a instanței de judecată, drept urmare survenirii unor pagube eminente. În acest caz, procesul judiciar devine unul absolut inutil dacă cetățenii nu pot să-și recapete drepturile lezate.

Puterea judecătorească se exercită numai prin instanța judecătorească *în persoana judecătorului, unicul purtător al acestei puteri*, abilitat constituțional cu atribuții de înfăptuire a justiției.

Astfel, justiția, ca sistem, dar și judecătorii, individual, trebuie să fie capabili să-și exercite atribuțiile fără a fi influențați de puterea legislativă, cea executivă ori de diverse grupuri de interese și persoane. În aplicarea legii, independența judecătorilor exclude subordonarea și ierarhia. Iată de ce independența judecătorilor nu este un privilegiu al judecătorilor, ea este un beneficiu al cetățenilor.

Prin introducerea acestei norme, legiuitorul și-a asumat abuziv atribuțiile instanțelor de judecată. Prin interdicția de a suspenda pe cale judecătorească un act administrativ Parlamentul și-a depășit atribuțiile prevăzute la art. 66 din Constituție, a încălcat principiul separației puterilor în stat prevăzut la art. 6, a îngrădit dreptul accesului liber la justiție (art. 20), dreptul la apărare (art. 26), a admis ingerință în activitatea instanțelor de judecată care potrivit art. 114 din Constituție se înfăptuiește numai de către instanțele judecătorești. Această normă vine în contradicție directă cu normele internaționale citate mai sus care asigură accesul la justiție, la un proces echitabil și la un recurs efectiv.

Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate (art.1 alin.(3)).

În Republica Moldova puterea legislativă, executivă și judecătorească sînt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției (art.6).

Parlamentul este organul reprezentativ suprem al poporului Republicii Moldova și unica autoritate legislativă a statului (art.60 alin.(1)).

Separația puterilor în stat în puterea legislativă, puterea executivă și puterea judecătorească presupune instituirea unui sistem de garanții, restricții și echilibre, care ar exclude posibilitatea dominării uneia dintre ele, ar asigura funcționarea autonomă a fiecărei ramuri a puterii, precum și colaborarea lor.

Definirea exhaustivă a circumstanțelor și scopului admiterii interferenței Parlamentului în procesul de înlăptuire a justiției constituie un mecanism de excludere a abuzurilor unei puteri față de altă putere, precum și de asigurare a certitudinii juridice în procesul de exercitare a puterii de stat în condițiile unui regim democratic.

Adoptarea unor norme legale care ar limita înlăptuirea justiției aduce atingere într-un mod inadmisibil echilibrului puterii în stat, principiului separării și colaborării puterilor în stat, principiului legalității. Or, una din caracteristicile constituționale ale statului de drept constituie obligația statului, a autorităților publice, a instituțiilor și a persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor, stabilite de Constituție și legi.

În cazul descris, Parlamentul a introdus un tratament diferit față de unele autorități cu derogare de la norma generală. De menționat că diferența de tratamente în situații similare, precum și orice similitudine de tratament în situații diferite vor fi considerate discriminări în lipsa unei justificări obiective și rezonabile. O diferență de tratament admisibilă trebuie nu numai să urmărească un scop legitim, ci și să se caracterizeze printr-un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit (Cauza Marckx contra Belgiei din 13.06.1979).

Diferența de tratament este admisibilă dacă se realizează conform unor criterii obiective care nu variază în funcție de persoană, ci care țin de ansamblul grupului. Caracterul rezonabil al diferențierilor are menirea de a evita arbitrarul, astfel încât diferența operată să nu poată răsturna principiul egalității (Cauza Affaire linguistique belge contra Belgiei din 23.07.1968).

Curtea Constituțională, în calitate de garant al realizării principiului separației puterilor, statuat în art.6 din Constituție, în conformitate cu art.134 alin.(3) din Constituție, are obligația de a declara neconstituțională orice abatere de la acest principiu (Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 2011).

## V. CERINȚELE SESIZĂRII

În temeiul celor expuse mai sus, în baza articolului 135, alineatul (1), litera a) din Constituția Republicii Moldova, a articolul 4, alineatul (1), litera a) al Legii cu privire la Curtea Constituțională și a articolului 4, alineatul (1), litera a) al Codului jurisdicției constituționale, solicit Curții Constituționale a Republicii Moldova să exercite controlul constituționalității următoarelor norme legale, sintagme din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000:

- Sintagma „*în cazurile expres prevăzute de lege*” din art. 16 alin. (2);
- Sintagma „*30 de zile*” din art. 17 alin. (1);
- Sintagma „*în cazul în care legea nu prevede procedura prealabilă*” din art. 17 alin. (1) lit. c);
- Alin. (3) din art. 21.

**Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,**



**Serghei SÎRBU**